

Днестровских ГЭС на состояние Днестра. – ПРООН. – ОБСЕ – ЕЭК ООН.– К.– 64 с

Науковий керівник: кандидат сільськогосподарських наук,
Марценюк Наталія Олександрівна

Курепін Вячеслав
(Миколаїв, Україна)

ЕКОЛОГІЯ

(Охорона природних комплексів)

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ГРАНІТНО-СТЕПОВОГО ПОБУЖЖЯ

Каньйони р. Південний Буг, з їх давньою геологічною історією, характеризуються різноманітністю форм рельєфу та екотопів, відзначаються самобутністю, з високим ступенем таксономічного екотопологічного, флорокомплексного, екоценоморфного і біоморфотипного багатства флорою. Національний ландшафтний парк «Гранітно-степове Побужжя» – особливий флористичний район, що знаходиться в межах каньйоноподібної долини р. Південний Буг. Величній своїми різноманітними скелями каньйони річки Мертвовід, прозвані «Долиною привидів», вважаються одним з найдавніших ділянок суші Євразії та не має аналогів у світі [1]. Особа унікальна фітосистема налічує більш 900 судинних рослин. У формуванні його фітоландшафтів велике значення мають відслонення кристалічних порід, що сприяли формуванню тут своєрідного флористичного комплексу, який об'єднує рослини різного походження і віку, містить у своєму складі широкий спектр елементів.

Але це унікальне місце знаходиться в межах зони впливу Олександрівського водоймища Южноукраїнської атомної електростанції. Флора досліджуваних каньйонів характеризується багатством раритетної компоненти (49 видів судинних рослин), занесених до «Червоної книги України», «Європейського червоного списку», «Світової червоної книги» та «Бернської конвенції».

На території НПП «Бузький Гард» зберігся різноманітний тваринний світ. На сьогодні на території парку мешкає 27 видів хребетних тварин, що занесені до Червоної книги України, 5 – до Європейського червоного списку, 5 - до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи, 176 - до Бернської конвенції. Серед переліку рідкісних видів - полоз лісовий, видра річкова, марена дніпровська, орел-карлик, підорлик малий, ящірка зелена та багато інших. Чисельність безхребетних за оцінкою фахівців сягає понад 11000 видів. Серед них на території парку відмічено 23 види, що занесені до Червоної книги України, 10 – до Європейського червоного списку, 4 – до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи, 7 – до Бернської конвенції.

Територія каньйонів входить до складу заповідних об'єктів НПП «Бузький Гард» і РЛП «Гранітно-степове Побужжя», але у зв'язку з розбудовою

Южноукраїнської АЕС в комплексі з Ташлицької ГАЕС та Олександрівським водосховищем процеси антропопресії тут не лише не зменшуються, але й зростають. Тому питання збереження тут флористичного комплексу мають особливу актуальність.

У зв'язку з розбудовою Південноукраїнського енергетичного комплексу з метою збереження раритетного біорізноманіття природних флористичних комплексів впродовж ряду років розроблялась регіональна концепція моніторингу популяцій флоротопологічних комплексів [2]. Фітомоніторинг необхідне для вирішення проблем охорони рідкісних, зникаючих та господарсько-цінних видів рослин, стійкості біологічних систем. Саме тому вивчення популяцій належить до класу найважливіших питань сучасної біології. Програма досліджень фітомоніторингу включає в себе вивчення основних параметрів популяційної структури, а саме: чисельність і щільність, вікова структура, способи самопідтримання, життєвість, просторова структура.

Одним з найскладніших етапів моніторингових досліджень є дуже важливий інтегральний етап [3] - визначення життєвості популяцій. Розробка ефективного режиму охорони кожного раритетного виду повинна ґрунтуватися на аналізі даних про його поширення, екологічну приуроченість та стан популяцій. Такі дослідження дозволяють виявити біологічний потенціал виду в конкретних умовах, розкривають невідповідність його морфологофізіологічних особливостей сучасним умовам функціонування екологічних ніш, сприяють встановленню природних та антропогенних чинників їх зникнення.

Отже, проблеми динаміки і регуляції популяцій, збереження раритетного біорізноманіття природних флористичних комплексів, розробка дієвих заходів зі збереження та охорони рослинного світу регіону є важливими для збереження особливого флористичного району заповідних об'єктів НПП «Бузький Гард» і РЛП «Гранітно-степове Побужжя».

Література:

1. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Миколаївській області у 2019 р. / Управління екології та природних ресурсів Миколаївської обласної державної адміністрації. Миколаїв, 2020. 175 с.

2. Курепін В. М., Курепін Д. В. Державне управління у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 94-100.

3. Курепін В. М. Екологічні виклики регіону/ В. М. Курепін, В. С. Іваненко // День Землі - Earth Day [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв: МНАУ, 2020. – С. 28-31. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7041>.